

Οι τράπεζες, τα κόκκινα δάνεια και η χρεωκοπία του λαού

Του **Αλέξανδρου Καπακτσή**

Όταν ο ευφυέστατος και πολυμήχανος Γιώργος Παπανδρέου εξήγγειλε τη γενική επίθεση εναντίον του βιοτικού επιπέδου του λαού και την προσφυγή στους προστάτες δανειστές σύσσωμη η αστική τάξη της χώρας στρατεύθηκε στην “εθνική” προσπάθεια. Έβλεπαν ότι το προηγούμενο μοντέλο λεηλασίας του κοινωνικού πλούτου, που παράγουν οι εργαζόμενοι, εξάντλησε τη δυναμική του και ξεκίνησαν ένα νέο γύρο αντεργατικών και αντιλαϊκών μέτρων ώστε να μακροημερεύσουν την κερδοφορία τους, σε νέο πλαίσιο, έστω και αν ήταν αναγκασμένοι να πληρώσουν ακριβά ασφάλιστρα ζωής στους ξένους συμμάχους και εταίρους σε αυτήν την προσπάθεια.

Σκέφτηκαν ως συνήθως. Δε βαριέσαι, θα πληρώσουν οι κάτω τον λογαριασμό και εμείς από τη χασούρα πάλι κέρδος θα βγάλουμε. Αμ δε! Τα ασφάλιστρα ζωής αποδεικνύονται πολύ ακριβά και καλούνται να πληρώσουν και οι ίδιοι.

Πρόσφατα υπέβαλε την παραίτηση του ο πρόεδρος της τράπεζας Πειραιώς, ο κ. Μ. Σάλλας, και έγινε αποδεκτή “εν χορδαίς και οργάνοις” συνοδευόμενη με τους σχετικούς λιβανωτούς. Ο άνθρωπος, που κατεχοχόν εκπροσωπούσε το “ελληνικό όνειρο,” υποχωρούσε κατά κράτος μπρος στο αμερικάνικο. Αυτός, που από καθηγητής πανεπιστημίου (εφαρμόζοντας τις γνώσεις του...) έγινε πρόεδρος στην Πειραιώς και από το Δεκέμβριο του 1991 με 200 άτομα προσωπικό και μερίδιο μόλις 0,1% της ελληνικής τραπεζικής αγοράς, έφτασε σε πάνω από 20.000 προσωπικό και μερίδιο αγοράς κοντά στο 30%. Είναι εποχή που ύαινες βρίσκονται σε πλήρη δράση. Ενδιάμεσοι μεγάλοι σταθμοί, το πάρε δώσε με κάθε οικονομικό και πολιτικό κέντρο της εποχής, το τρομπάρισμα της χρηματιστηριακής φούσκας με το «Σάλλα τσίφτη ανέβασε το δείκτη» που κραύγαζαν οι “επενδυτές” το 1999, οι λοβιτούρες με τα ακίνητα και τις μετοχές που αποκάλυψαν οι δημοσιογράφοι του Ρώυτερς για να γίνει μεγαλομέτοχος της

τράπεζας ως την απορρόφηση κοψοχρονιά της Αγροτικής τράπεζας και των κυπριακών τραπεζών στο ελληνικό έδαφος. Τι μεσολάβησε λοιπόν;

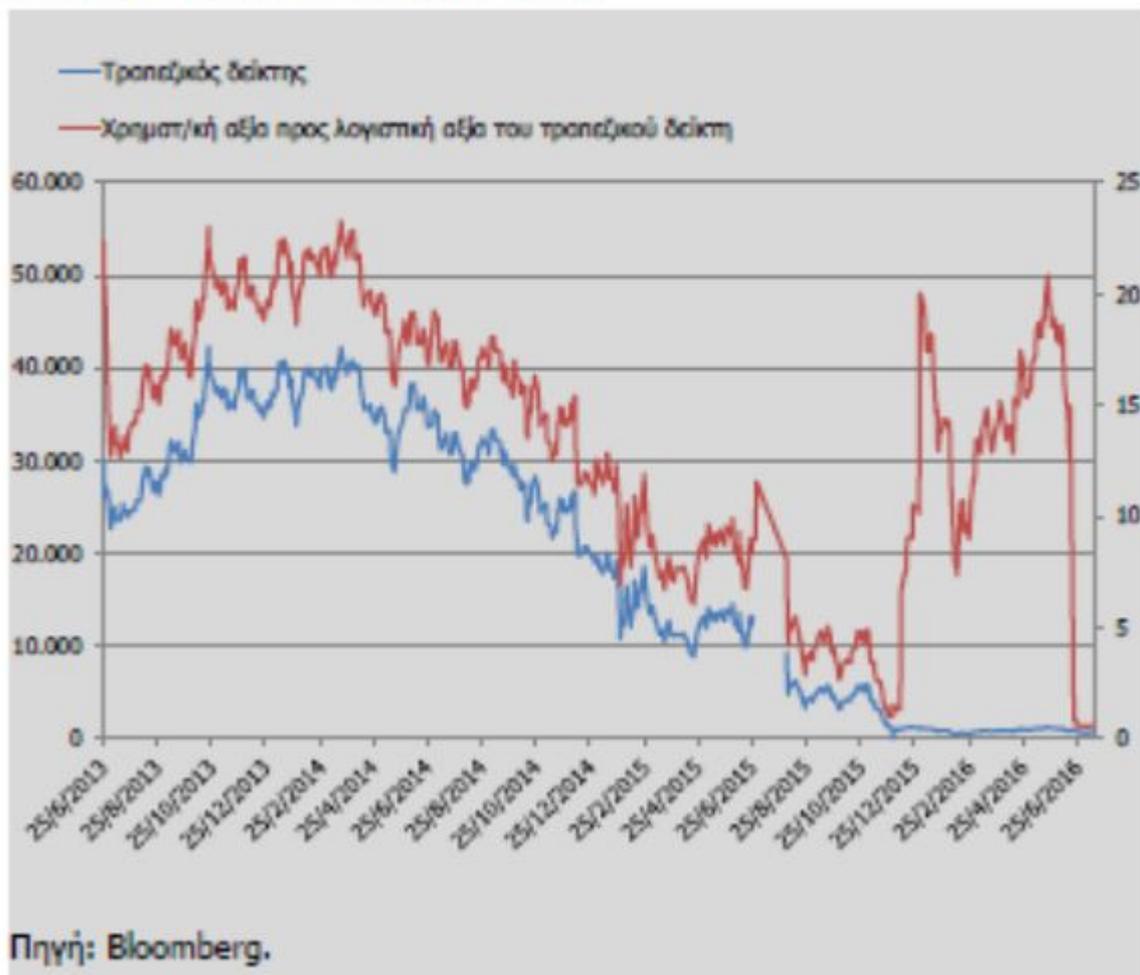
Οι τράπεζες, η κορυφή της πυραμίδας του ελληνικού καπιταλισμού έχουν χρεοκοπήσει μαζί του. Τρεις φορές ανακεφαλαιοποιήθηκαν για να σωθούν και ο ελληνικός λαός έχει βάλει βαθιά το χέρι στην τσέπη γι αυτό.^[1]

Παρόλα αυτά, για να σωθούν στην πράξη πρέπει να σωθεί η λειτουργία του ελληνικού καπιταλισμού που βρίσκεται διασωληνομένος στην εντατική. Έφτασαν λοιπόν να κοστίζουν οι μετοχές τους ένα τίποτα. Το διάγραμμα της τιμής των μετοχών τους άνετα μπορεί να παρομοιαστεί με τον καρδιογράφο που καταγράφει τον κλινικό θάνατο του ασθενούς. Και πάνω από το πτώμα, ακόμη και αν έχει λίγη ζωή ακόμη, μαζεύονται οι γύπες. “Επενδυτικά” funds με ειδικότητα όχι στους νεκρούς για να τα χαρακτηρίσουμε “κοράκια” αλλά στα ψοφίμια, γύπες δηλαδή.

Διάγραμμα ΠΙ.17 Αποτίμηση τραπεζικών μετοχών

(25.6.2013 – 13.7.2016, ημερήσιες τιμές)

Η Paulson & Co[2], ελέγχει σήμερα περί το 10% του μετοχικού κεφαλαίου της Τράπεζας Πειραιώς και φέρεται να εκφράζει και τα συμφέροντα άλλων ξένων funds (Alden Group Capital με 6,64%), τα οποία αθροιστικά φτάνουν σε ποσοστό το 20%, το 7,32% του μετοχικού κεφαλαίου της Alpha Bank - σύμφωνα με το συνολικό αριθμό δικαιωμάτων ψήφου, πλην αυτών του ΤΧΣ - και το 9,99% της ΕΥΔΑΠ. Στην ίδια τράπεζα ποσοστό χαμηλότερο του 5% κατέχει το Baupost του κ. Σεθ Κλάρμαν (σημ.: το συγκεκριμένο fund έκανε την πρώτη

αγορά κόκκινων δανείων στην Ελλάδα εξαγοράζοντας τα δάνεια της Citigroup που αποχώρησε από τη χώρα). Στην Alpha Bank πρόσφατα έγινε επαφή και με δυο σημαντικά funds, τα Discovery Capital Management και D.E. Shaw. Άλλα funds συμμετέχουν με μικρότερα ποσοστά σε Εθνική και Eurobank.[3]

Την περίοδο 2010 - 2015 τέσσερις τράπεζες, οι λεγόμενες συστημικές, καταβρόχθισαν τις υπόλοιπες και συγκέντρωσαν το 95% της αγοράς! Παρόλα αυτά αντί για βασιλιάδες ζήτουλες; Ας δούμε από κοντά το πρόβλημα τους.

Το ενεργητικό των ελληνικών εμπορικών τραπεζικών ομίλων μειώθηκε στην εξαετία 2010-2016 κατά 114 δισεκ. ευρώ.

Οι καταθέσεις από 251.689 εκ. ευρώ έγιναν 147.073 εκ. μια μείωση 104.616 εκ.

Συσσώρευση ζημιών ύψους 70 δισεκ. ευρώ την εξαετία 2010-2015 για το τραπεζικό σύστημα. Πιο συγκεκριμένα, **η λειτουργική κερδοφορία παρόλο που εν μέσω κρίσης διατηρήθηκε σε 31 δισεκ. ευρώ (!)** συνολικά κατά την εξαετία και μειωμένη κατά 38% σε σχέση με την προηγούμενη εξαετία, δεν ήταν αρκετή για να αντισταθμίσει τις προβλέψεις

Πίνακας III.2 Συσχέτιση Διάρθρωσης/ κατανομής εργατικού δυναμικού και του αριθμού φακέλων εξυπηρετούμενων και μη ανοιγμάτων των ελληνικών τραπεζών ανά χαρτοφυλάκιο το 2015

σε χιλιάδες	Συνολικό (αρτοφυλάκιο)	Επιχειρηματικά	Στεγαστικά	Καταναλωτικά
Πλήθος φακέλων	9.366	749	1.359	7.257
Πλήθος φακέλων NPEs	3.050	425	482	2.143
Απασχολούμενοι > 15 ετών:		3.642 χιλ.		
ΕΚ ΤΩΝ ΟΠΟΙΩΝ 30-64 ΕΤΩΝ:		3.112 χιλ.		
Άνεργοι > 15 ετών:		1.175 χιλ.		
ΕΚ ΤΩΝ ΟΠΟΙΩΝ 30-64 ΕΤΩΝ:		840 χιλ.		
Πηγές: Τράπεζα της Ελλάδος, Ελληνική Στατιστική Αρχή.				

ύψους 101 δισεκ. ευρώ που διενήργησαν οι τράπεζες συνολικά κατά την εξαετία 2010-2015 (εκ των οποίων τα 31,910 δισεκ. ευρώ οφείλονταν στο PSI).[4]

Το α' τρίμηνο του 2016 τα κόκκινα δάνεια έφτασαν στο 45,1% του συνόλου, εκ των οποίων τα καταναλωτικά στο 55,2%, τα επιχειρηματικά στο 44,6% ενώ για τα στεγαστικά στο 42%.

Αξίζει να σημειωθεί ότι κάτι περισσότερο από **3 εκατομμύρια φακέλοι δανείων είναι μη εξυπηρετούμενα**, από ένα συνολικό αριθμό άνω των 9,4 εκατομμυρίων. Ο αριθμός αυτός είναι πολύ μεγάλος αν αναλογιστεί κανείς ότι **ο αριθμός των ενεργά απασχολούμενων στην Ελλάδα είναι 3,6 εκατομμύρια** το δ' τρίμηνο του 2015 (βλ. Πίνακα III.2).[5]

Ο δείκτης «αξία εξασφαλίσεων προς συνολικά ανοίγματα» είναι σχετικά χαμηλός, λίγο περισσότερο του 50%.

Με αυτήν την κατάσταση οι τράπεζες είναι στην ουσία νεκρές για την οικονομία αφού δεν

υπάρχει πλέον χρηματοδότηση της.

Αν κάποιος είχε το κουράγιο να παρακολουθήσει τις συνεδριάσεις της επιτροπής θεσμών και διαφάνειας που εξετάζει το ζήτημα της χρηματοδότησης των ΜΜΕ και κομμάτων θα του έκαναν εντύπωση τρία πράγματα. Η ευκολία χρηματοδότησης των μεγάλων επιχειρήσεων χωρίς στην ουσία να προσφέρουν εγγυήσεις, η θρασύτητα με την οποία συμπεριφερόταν οι ιδιοκτήτες τους κατά την εξεταζόμενη περίοδο και η μεγάλη αλληλοδιαπλοκή μεταξύ τους αλλά και με όλες τους θεσμούς της αστικής εξουσίας.

Ταυτόχρονα οι προοπτικές είναι πολύ δυσοίωνες. Παρά τα σενάρια διεθνών οργανισμών για ήπια ύφεση, στην νέα έκθεσή της για τις παγκόσμιες οικονομικές προοπτικές, η Citi αφήνει αμετάβλητη στο 0,7% την πρόβλεψή της για την ύφεση στην Ελλάδα το 2016, επισημαίνοντας ότι ο ρυθμός ανάπτυξης στο πρώτο τρίμηνο του έτους ήταν σύμφωνος με τις εκτιμήσεις της (-0,4% σε τριμηνιαία βάση) και **“βλέπει” την ύφεση να αυξάνεται το 2017 στο 2,7%, ενώ για το 2018 (την χρονιά όπου τελειώνει το τρέχον μνημόνιο) εκτιμά ότι θα αγγίξει το 7,2%, με επιστροφή της ανάπτυξης το 2019 και στο (εντυπωσιακά υψηλό) +5,6%. Αξίζει να σημειώσουμε πως η αμερικάνικη τράπεζα δεν αναφέρει συγκεκριμένα εάν αυτές οι προβλέψεις της αφορούν το ενδεχόμενο Grexit ή όχι ενώ δεν “δικαιολογεί” την εκτόξευση του ΑΕΠ από την τεράστια ύφεση το 2018 στην εντυπωσιακή ανάπτυξη το 2019.[6]**

Μέσα σε ένα τέτοιο πλαίσιο η Τράπεζα της Ελλάδας, όργανο ειδικών αποστολών, αναλαμβάνει πρωτοβουλίες και σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση της νέας κατάστασης. Ενώ παλαιότερα αποτελούσε την αιχμή του δόρατος προετοιμασίας και απαίτησης λήψης κάθε αντεργατικού μέτρου για να αυξηθεί η ανταγωνιστικότητα, κατά τη διάρκεια της κρίσης ηγήθηκε της προσπάθειας ξεπεράσματός της δια της εσωτερικής υποτίμησης (τι πολιτικά ορθή(!) έκφραση για κόψιμο μισθών, συντάξεων, θέσεων εργασίας, ζωνών δηλαδή...) τώρα **προετοιμάζει το έδαφος σε συνθήκες παραδοχής της χρεοκοπίας**. Οι πιστωτές δηλαδή αρπάζουν ότι προλάβουν όπως γίνεται με τις χρεοκοπημένες επιχειρήσεις.

Από τη μια παραδέχεται (και πως να κάνει αλλιώς) ότι: *Οι δυσμενείς μακροοικονομικές συνθήκες οδήγησαν σε ονομαστικές περικοπές μισθών, στην αύξηση της ανεργίας, στην αύξηση του ποσοστού των εργαζομένων σε θέσεις μερικής απασχόλησης και σε πιο ευέλικτες μορφές εργασίας. Οι παραπάνω εξελίξεις σε συνδυασμό με την αύξηση των φορολογικών υποχρεώσεων συνέβαλαν στη σημαντική μείωση του διαθέσιμου εισοδήματος καθώς και στην αποδυνάμωση της ικανότητας αποπληρωμής των δανειακών υποχρεώσεων των νοικοκυριών και επιχειρήσεων. Τσιμουδιά βέβαια για την ταμπακίερα, τις αιτίες δηλαδή.*

Από την άλλη προκρίνει σαν φάρμακο για την πορεία εξόδου προς την ανάπτυξη: Στο βαθμό που το απόθεμα των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων δεν **αντιμετωπίζεται με αποφασιστικό τρόπο**, μέσω του θεσμικού πλαισίου της αφερεγγυότητας καθώς και περαιτέρω μέτρων εξυγίανσης, η δυνατότητα των τραπεζών να συντηρούν ή και να επεκτείνουν μελλοντικά τις πιστώσεις προς την πραγματική οικονομία θα επηρεαστεί σοβαρά, επιδεινώνοντας τις προϋποθέσεις για βιώσιμη ανάπτυξη σε μακροπρόθεσμη βάση. Η παραπάνω επισήμανση αποκτά ιδιαίτερη βαρύτητα αν αναλογιστεί ο αναγνώστης το μέγεθος του πιστοδοτικού κενού (credit gap) της ελληνικής οικονομίας.

Σε απλά ελληνικά: **καθαρίστε τα χαρτοφυλάκια των τραπεζών από τα κόκκινα δάνεια για να παίξουν το ρόλο τους και να σωθούμε. Εννοείται ότι θα χρειασθεί έτσι νέα ανακεφαλαίωση** μέσα στο 2017 όπως παραδέχεται. Έτσι δικαιολογείται για ακόμη μια φορά η εγκληματική πολιτική της σε συνεργασία με τα αφεντικά της στην ΕΚΤ.

Ενόψει της εκκαθάρισης του ελληνικού καπιταλισμού έχουν πάρει τα μέτρα τους για τη δημιουργία ομάδων ειδικών εκτελεστών-οικονομικών δολοφόνων. Κόβοντας τον ομφάλιο λώρο της διαπλοκής της ελληνικής αστικής τάξης με το τραπεζικό σύστημα, το κομμάτι της που έχει ταυτίσει τα συμφέροντα του πλήρως με τους ξένους έχουν ορίσει μαζί τους προδιαγραφές, και έχει αποδεχθεί απόλυτα η ελληνική κυβέρνηση, τέτοιες που να επανδρωθούν τα συμβούλια του ΤΧΣ πρώτα και των τραπεζών αργότερα **με ανθρώπους δικούς τους, απόλυτα ελεγχόμενους**, που να μην έχουν καμιά προηγούμενη σχέση με το ελληνικό τραπεζικό σύστημα και τις ελληνικές επιχειρήσεις! Παρεμπιπτόντως τους έχουν εξασφαλίσει και πλήρη νομική ασυλία για κάθε μελλοντική ενέργεια τους!!!

Κραυγές και ψίθυροι πλέον στον Τύπο και στα σαλόνια της αστικής τάξης. **Κραυγές** οδύνης και απόγνωσης για την τύχη που περιμένει πολλούς από αυτούς. Όταν οι γύπες των Funds, που δουλειά τους είναι να αρπάζουν, να τεμαχίζουν, να σκυλεύουν οτιδήποτε τους δίνει άμεσο κέρδος είναι ταυτόχρονα και μέλη των ΔΣ των τραπεζών με τις ευλογίες του SSM, του ενιαίου μηχανισμού στήριξης της ΕΚΤ, έχουν μια απόλυτη ακτινογραφία όλου του ελληνικού καπιταλισμού, ξέρουν πλέον πια θα είναι τα λάφυρα τους και πως θα τα αρπάξουν. Έλληνας τραπεζίτης που ασχολείται με τη χρηματοδότηση της ναυτιλίας, αποκάλυπτε ότι «υπάρχουν συζητήσεις με τα funds για την πώληση των «κόκκινων» δανείων ακόμα και στα δύο σεντς της αξίας τους».[7]

Το ίδιο και όλοι οι πιστωτές. Φροντίζει ο καθένας τους δικούς του.

Έτσι προχωρά ο πλήρης έλεγχος των επιχειρηματικών- και όχι μόνο- δανείων που σημαίνει

ότι έχουν τη δυνατότητα να κοκκινίσουν και καλά δάνεια. Οι τράπεζες χρηματοδοτούν εταιρείες που έχουν πρόσκαιρα προβλήματα ρευστότητας επειδή είναι υγιείς. Αν δεν στηριχτούν με κεφάλαιο κίνησης τέτοιες επιχειρήσεις σε δύσκολες συγκυρίες, είναι θέμα χρόνου να γίνουν προβληματικές και η ελεγχόμενη τράπεζα να κάνει απαιτητό το δάνειο. Είναι χαρακτηριστικό το γεγονός ότι οι 9 στις δέκα βιομηχανικές επιχειρήσεις σύμφωνα με έρευνα της ICAP βρίσκονται στο κόκκινο[8]. Μάλιστα η ελεγχόμενη τράπεζα θα μπορεί να εγκρίνει και δάνεια σε επενδυτές επιλογής της για να αγοράσουν την «προβληματική» εταιρεία. Ακόμη ένα φιλικό fund που ενδιαφέρεται να αγοράσει ένα πακέτο δανείων, μπορεί να κάνει μια χαμηλή προσφορά στην τράπεζα. Ο όγκος των προβλέψεων κατανέμεται κατάλληλα ώστε η τράπεζα να φαίνεται ότι έχει σβήσει μεγάλο μέρος της ζημίας, οπότε το εξωφρενικά χαμηλό τίμημα του fund δείχνει εύλογο και αποδεκτό. Η τράπεζα φτιάχνει σκόπιμα μεγάλα πακέτα προβληματικών δανείων προκειμένου να αποκλειστούν οι ανεπιθύμητοι και να κινητοποιηθούν οι «ομόστυλοι» των ξένων φορέων που ελέγχουν τις τράπεζες. Στα κοινοπρακτικά δάνεια η ελεγχόμενη τράπεζα μπορεί με διάφορες αφορμές να κάνει απαιτητό ακόμη και το τμήμα του κοινοπρακτικού δανείου που της ανήκει, δημιουργώντας εξελίξεις στο σύνολο του τραπεζικού συστήματος.[9]

Εκτός από τις δημόσιες και ιδιωτικές κραυγές και ψίθυροι. Πολλοί ψίθυροι. Στα στέκια τους, στα σαλόνια, στα γραφεία τους. Συμφωνίες επιβίωσης, άμυνες και επιθετικές τροχοδεικτικές βολές, στρατηγικοί σχεδιασμοί και αναζήτηση συμμαχιών. **Ο Αύγουστος δεν θα είναι μήνας διακοπών.** Οι φιλικά προσκείμενοι παρουσιάζουν με ενάργεια τις εξελίξεις αν αφεθούν ως έχουν: οι διαχειριζόμενοι τα «κόκκινα» δάνεια θα πάρουν και το «πάνω χέρι» στην ιδιοκτησία των επιχειρήσεων και τη διοίκησή τους. Έτσι **θα αλλάξει πλήρως ο επιχειρηματικός χάρτης της χώρας,** θα υπάρξει συγκέντρωση και μεγαλύτερα σχήματα στα οποία τον έλεγχο θα έχουν ξένα συμφέροντα. Η αναδιάταξη αυτή θα επηρεάσει και τον τραπεζικό χάρτη, καθώς νέα τραπεζικά σχήματα επενδυτικού χαρακτήρα θα κάνουν την εμφάνισή τους, απορροφώντας παλαιούς και αναδεικνύοντας νέα γενιά τραπεζιτών.[10]

Μια τέτοια κοσμογονία αλλαγής όλου του οικονομικού πλαισίου θα τροποποιήσει και το πολιτικό. **Ισχυρότατες ρωγμές στην έως τώρα αστική ομοφωνία για τη στρατηγική διεξόδου από την κρίση και τις συμμαχίες θα εμφανιστούν.** Ισχυρές ενδείξεις ήδη υπάρχουν. Στις αστικές αντιθέσεις θα παρέμβουν οι εργαζόμενοι. Δεν τους αφήνει αδιάφορους ο νέος γύρος λεηλασίας.

Για τους εργαζόμενους που έχουν χρηματοδοτήσει το σύστημα με εκατοντάδες δις από το υστέρημα τους, τη ζωή τους και τη ζωή των παιδιών τους, έρχονται νέες θύελλες, νέα βάρη, νέες απολύσεις, νέα αντεργατική επίθεση. Η δημιουργία ενιαίου εργατικού μετώπου είναι

αναγκαία περισσότερο από κάθε άλλη φορά. Ο ποιητής ορίζει ότι **“ο ουρανός αρχίζει από το ψωμί”**. Το ψωμί των εργαζομένων, η ανεργία που κατατρώει τις σάρκες των εργαζομένων και της νεολαίας, οι μειώσεις στις συντάξεις και η αύξηση των ορίων συνταξιοδότησης αποτελεί μια κρίσιμη τριπλέτα στόχων για να κάνει επανεκκίνηση το εργατικό κίνημα. Το πλαίσιο, οι αιτίες και οι λύσεις, οι μορφές και οι μέθοδοι αγώνα, με ποιους και πότε, ας αποτελέσουν το θέμα συζήτησης αυτών που κυρίως θα βάλουν πλάτη. Που δεν θα μείνουν μόνο σε αυτό. Θα θέλουν και τις τράπεζες που είναι δικές τους, και τις επιχειρήσεις στρατηγικής σημασίας, και εκτός του στρατοπέδου συγκέντρωσης ΕΕ-ευρωζώνης, και τα δάνεια τους να τα βάλουν εκεί που ξέρουν γιατί δεν θα πάρουν φράγκο...

Μια τέτοια απειλή και η πραγματοποίησή της θα είναι η καλύτερη παρέμβαση των εργαζομένων στις εξελίξεις.

31-7-2016

-
- [1] [ΠΟΙΟΝ ΕΞΑΣΦΑΛΙΖΕΤΕ ΜΕ ΤΗΝ ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ κ. ΤΣΙΠΡΑ](#); Παντιέρα/Ίσκρα
- [2] Η Paulson & Co είναι μία από τις μεγαλύτερες “επενδυτικές” εταιρείες και εμφανίζεται να διαχειρίζεται κεφάλαια 22 δισ. δολαρίων.
- [3] Πρώτο Θέμα 4-7-2016 Κοράκια «τρώνε» 413.000 σπίτια και 380.000 εταιρείες
Αλέξανδρος Κασσιμάτης
- [4] Τράπεζα της Ελλάδας. Επισκόπηση του ελληνικού τραπεζικού συστήματος Ιούλιος 2016
- [5] Όπως παραπάνω. Όλα τα στοιχεία και οι πίνακες είναι από αυτή την έκδοση εκτός και αν αναφέρεται άλλο.
- [6] Citigroup: Αυξάνεται ο κίνδυνος Grexit στα επόμενα 1-3 χρόνια capital.gr 26-5-2016
- [7] Επένδυση 30-7- 2016 Μάνατζερ αγνώστων στοιχείων στο τιμόνι των τραπεζών Του Στ.Κ.Χαρίτου
- [8] Real news 31-7-2016 Έρχεται τσουνάμι λουκέτων Μαίρη Παπακωνσταντίνου
- [9] Όπως το 3
- [10] Τράπεζες: Έρχονται τεκτονικές αλλαγές, νέα σχήματα, επιχειρηματικές ανακατατάξεις reporter.gr